

Europa madest ning rikidest.

Mõnnikord juhtub innimesele õnneks, kui ta ka nende kohtadega tuttarwaks saab, mis kulla tānnawast kaugemal on, kui mõisi, kirrik ja — „nairis-maa“, kust faudo — wanna sõnna mōda — tee ðigem deldakse ollema, ehk kül wapril nairis-ma-kājil jallad ikka ennamist ristati aruwad! — Minnewal aastal näitas Kalender meile Emma-jõe jooksmist, tānnawo on tal immo pikemad te-konda ette wötta ja luggijaid wöerile maile juhhatada. Kellel iggatsemist kasa tulla, se wöib Kalendri-inna eest Europa rigid ning maad föik lühhidelt tundma öppida; agga tähhele pannemist ning melemööstust tulleb koddunt kasa wötta, muido lähheb assi opis tuulde ja öppetuse iova langeb ohhakis.

Enne kui tele lähheme sago siin nimmetatud, et sesinnane Ma-ilma jäggo, kus peal ka meilegi elloasset ning peatoito walmistati: Europaaks futstakse. Europa rajjad on pöhja pool Jäemerr'i, õhto pool Atlanti merri, lõune pool Keskmaa merri ja ommiko pool Must merri, Kaspiia merri ning Asia ma. Europa suurus on saddakahheksakümmend tuhhat ruut-pennikoormat*) (180,000 □ p.) Ennam kui pool sest maast: ühheksakümmendkahheksa tuhhat ruut-pennikormad (98,000 □ p.) on Wennerigi ossaks. Sellepärrast ei jöua meie tānnawo sedda pöhjatumat riki, mis Jummal meie armolise sure Keisri walltsuse alla on annud, pikemalt läbbi käia, agga tulleval aastal wöttame meie süggawamalt Wennerigist juttustada. Siin nimmetame meie, et

1) Wenneri rik jáult Europa-, jáult Asia-Ilma-ma ossas seisab, ja eßimese jão sees kuus.

*) Ruut-pennikorem nimmetakse üks tük maad, mis pennikorem lai ning pennikorem pik on, nisamoti ka ruut-süld, ruut-jalg, ruut-künar igga üks ma tük, mis laiuti ning pikkuti üks süld, jalga ehk künar fannab; ja kirjutakse ruut selle □ neljanurgelise tähhelkeseega.

kümmend miljoni innimesi ellab. Pea-lin on Moskau, pessa-lin Peterburg. Moskau linnas ellab kolmsaddakolmkümmend-tuhhat innimesi, Peterburgis liggi pool miljoni. Wallitseja keiser: Nikolai I.

Tartust Tallinna on ni hästi Pibe kri Pölt-sama faudo tuttarw te ja wöib iggas kohhas, kus eßimist karta, armas Ma feel tejuhhiks sada. Tallinnast lähme meie auro-laewaga otse pöhja vasto soudes:

Some-male, mis kui meiegi sure Wennerigi walltsuse al, üks faljoline mäggine ma, ja rahwas kele ning kombe polest meiega suggulane on. Eßimene kenna merre ärine lin, kelle saadamasse laewaga seisma jáme, on Helsingi lin; seal asub kui Tartus üks suur Universitedi kool. Helsingist om-miko pool seisab Viburg ja õhto ning pöhja pool Abo; wimoses linnas ellab kolmteistkümmend tuhhat (13,000) innimest. Some rahwas ellab pöollo arrimisega ja fölige ennamist falla püüdmisega. Kui meie Helsingist maad mōda otsekohhe eddas tungime, siis same wimaks Torneo, mis jubba Lappo-ma rajjal seisab ja üks merre äärne lin on. Agga loppitud kassukas ei jöua Lappo-ma külma vasto seista, seks jágo Lappo-rahwas watamata. — Se merri, mis meie ning Some ma wahhel kutsutakse Some-merre lahheks, ja mis Some ning Rootsi ma wahhel: Pöhja merre lahheks, ogga sedda loiemat ning suremat sellesamma merre jäggu, mis Asia ning Rootsi wahhel on, nimmetakse Låne-merreks. Et föik nimmetud kolm osa, üks merri on, sepärrast wöime meie Låne-merre emmaks, ja teised kaks arro temma tütreiks nimmetada. — Torneo linnast, mis Rootsi rajja liggidal on, wöime meie ðlopsal kombel

2) Rootsi-male sada, agga tulleb siit mõnni sadja wersta lõune pole tagasi minna, enne kui